

Gezellige dweepers, bestaan ze?

Manuel Nepveu

Bovenstaande, tamelijk idiote vraag kwam bij me op naar aanleiding van de recente gebeurtenissen in Afghanistan. Via de omweg van 'fanatisme' om precies te zijn. Van Dale geeft bij de definitie van fanatisme aan: 'dweepzucht ... gepaard met onverdraagzaamheid jegens andersdenkenden'. Over gezellige fanatici hoeven we het dus niet te hebben. Blijkens het voorgaande vormen de fanatici een irritante deelverzameling van de verzameling van alle dweepers. Kennen we op schaakgebied eigenlijk dweepers (van niveau) die niet tot die irritante deelverzameling behoren? Voor het gemak noem ik die dan de 'gezellige dweepers'.

Zou Emil Josef Diemer (1908-1990), die van dat gambiet, een kandidaat kunnen zijn? Het is niet toevallig dat zijn naam onmiddellijk bij mij opdook. Donner schreef namelijk ooit een hilarisch stuk over deze aparte figuur, gepubliceerd in *De Tijd* in 1958 en later opgenomen in *De Koning* (blz.29). De titel van het stuk is een voorbode van wat er komen gaat: 'De profeet van Muggensturm'¹. Donner schetst iemand die zijn gambiet 'boordevol' overtuiging aanprijst aan de schaakwereld. Maar niet met veel kritische zin. Aanvankelijk krijgt hij dan ook flink tegengas, maar na verloop van tijd verwaardigt geen enkele serieuze schaker zich nog te reageren op zijn schrijfsels. Die worden kennelijk steeds idioter. Ook de redacties van de schaakbladen krijgen er uiteindelijk tabak van. Onze Emil hield echter niet op. Gezellig? Hm, misschien toch niet het juiste woord. Bij herlezing van Donners stuk kreeg ik de indruk dat we met een aandoenlijke, zij het geschifte dweper van doen hadden. Misschien nog maar eens even kijken op Wikipedia. Kleine moeite en wie weet wat er nog meer over de man bekend is...

Dat werd een eyeopener, maar geen gezellige. Ik neem aan dat Donner indertijd niet wist dat hij een vrolijk stukje zat te componeren over een fanatieke Nazi. En hij kon uiteraard nog niet weten dat Diemer in 1965 een psychiatrische inrichting als onderkomen kreeg. Diemer ging zich interesseren voor de Franse, zestiende-eeuwse helderziende Nostradamus en bleek vervolgens eenzelfde dweepzucht aan de dag te leggen als hij had gedaan met dat dubieuze gambiet van hem. Nee, een gezellige dweper kun je Diemer niet noemen; iets met 'zielig' komt eerder in aanmerking. Overigens viel me op dat Diemer een waarlijk *sprekende gelijkenis* vertoont met Professor Prlwytzkofsky uit de stripverhalen van Heer Bommel en Tom Poes. De ene mislukkeling lijkt sterk op de andere, zeg maar. Zou Marten Toonder Emil soms ontmoet hebben?

Kandidaat Diemer valt dus af als gezellige dweper. Maar misschien is er nog een andere kandidaat in de aanbieding. Want zie, bij Timman's Triumphs stuitte ik op de volgende zinsnede "... played a number of times by Weaver Adams, the American who insisted that the opening move 1. e4 gave White a winning advantage..." (blz. 180). Kijk aan, dit klinkt zondermeer hoopvol. Het kostte weinig moeite een website te ontdekken waarop een korte autobiografie van Weaver Warren Adams (1901-1963) te vinden was (Zie voetnoot 29 van het Wikipedia lemma over Weaver Adams). Het moet gezegd, deze autobiografie is met een flinke dosis zelfspot geschreven en wat betreft zijn 'theorie' schrijft Adams het volgende:

¹ De plaats Muggensturm bestaat echt, maar het lijkt erop dat Donner zich heeft vergist, want volgens Wikipedia is hij elders geboren.

“Hundreds of hours I spent on opening analysis, with the result that there began forming in my mind the idea that by means of precise play White could perhaps emerge from the opening with just enough edge to win. Thus developed a small volume published in 1959 by the David McKay Co. of Philadelphia entitled "White to Play and Win", by Weaver W. Adams. Forthwith, in a tournament at Dallas, Texas in 1940 I proceeded to lose all of my games playing white and win all of my games playing black! However, I still stick to my theory... ”

Dit zijn niet de woorden van een dweper: in het vocabulaire van de dweper is geen plaats voor een woord als ‘perhaps’. Ook de een-na-laatste zin zou een dweper vermoedelijk achterwege hebben gelaten. Zijn ‘theorie’ is goed beschouwd niet anders dan wat ze in de wiskunde een ‘Vermoeden’ (met hoofdletter) noemen. We zouden hier dus kunnen spreken van ‘Het Vermoeden van Adams’. Alleen, de ‘Vermoedens’ in de wiskunde worden vroeg of laat – eventueel pas na eeuwen - wel bewezen of ontkracht. In het onderhavige geval lijkt dat uitzichtloos. Gezellig of niet, een dweper zie ik vooralsnog niet in deze kandidaat.

Ik heb nu twee kandidaten gespot en beiden kwalificeren zich niet als ‘gezellige dweper’. Mijn persoonlijke ‘Vermoeden’ is evenzogoed dat er wel degelijk gezellige (schaak)dweppers van erkend niveau bestaan. Misschien kunt u, waarde lezer, het bewijs uit de losse pols leveren... en dat zou ik heel leuk vinden. Ik hoor graag van u!